

VALITUSKIRJELMÄ VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE

MUUTOKSENHAKIJA 1

Nimi: Esko Yli-Karhu

Henkilötunnus: 290145-4610

Asema: Kaupunginvaltuutettu (Suomen Keskusta)

Sähköposti: esko.ylikarhu@gmail.com

MUUTOKSENHAKIJA 2

Nimi: Martti Kaunismäki

Henkilötunnus: 250358-213C

Asema: Kaupunginvaltuutettu (Liike Nyt)

Sähköposti: martti.kaunismaki@aluetekniikka.com

PROSESSIOSOITE JA YHTEYSTIEDOT ASIASSA

c/o Martti Kaunismäki

martti.kaunismaki@aluetekniikka.com

VALITUKSEN KOHDE

Lapuan kaupungin hallintopäällikön viranhaltijapäätös 18.08.2026 § 10 (LAPDno-2026-420), jolla on evätty tietopyyntömme koskien Lapuan Kotiasunnot Oy:n erityistilintarkastusraporttia ja siihen liittyvää materiaalia.

VAATIMUKSET

1. Vaadimme, että Vaasan hallinto-oikeus kumoaa Lapuan kaupungin hallintopäällikön päätöksen 18.08.2026 § 10 lainvastaisena.
2. Vaadimme, että Lapuan kaupunki veloitetaan luovuttamaan tietopyynnön kohteena oleva erityistilintarkastusraportti liitteineen muutoksenhakijoille julkisuuslain (621/1999) mukaisena julkisena asiakirjana vähintään osittain luovutettuna (osajulkisuus).
3. **Vaadimme oikeudenkäynnistä aiheutuvien kustannusten sekä mahdollisen oikeudenkäyntimaksun korvaamista.** Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 95 §:n nojalla Lapuan kaupunki on veloitettava korvaamaan muutoksenhakijoiden oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan, sillä on kohtuutonta, että muutoksenhakijat joutuvat vastaamaan kuluista itse viranomaisen selkeän ja ilmeisen lainvastaisen päätöksen vuoksi.

VALITUKSEN PERUSTELUT

1. Kyseessä on julkisuuslain 5 §:n mukainen viranomaisen asiakirja (KHO:2018:164)

Hallintopäällikkö perustelee kieltäytymistä sillä, että Lapuan Kotiasunnot Oy on osakeyhtiö, johon sovelletaan osakeyhtiölakia. Tämä argumentti on juridisesti virheellinen. Tietopyyntöä ei ole osoitettu yhtiölle, vaan **Lapuan kaupungille**.

Raportti on tilattu Lapuan kaupunginhallituksen toimeksiannosta ja se on kaupungin hallussa sen omistajaohjausta varten. Julkisuuslain 5 §:n 2 momentin mukaan asiakirja on viranomaisen asiakirja, jos se on viranomaisen hallussa ja sen itsensä tai jonkun muun laatima viranomaisen toimeksiannosta. Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan **KHO:2018:164** linjannut, että *kunnan omistajaohjaus on viranomaistoimintaa ja siten julkisuuslain soveltamisalan piirissä*. Raportti on siten yksiselitteisesti julkisuuslain piiriin kuuluva viranomaisen asiakirja.

2. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohdan (valvontasalaisuus) täysin virheellinen soveltaminen

Päätöksessä vedotaan siihen, että asiakirja olisi salassa pidettävä valvontasalaisuuden perusteella, koska luovutus vaarantaisi valvonnan tarkoituksen toteutumisen. Tämä peruste ei sovellu tapaukseen lainkaan:

- **Kyse ei ole laissa tarkoitettusta viranomaisvalvonnasta:** Julkisuuslain 24.1 §:n 15 kohta suojaa viranomaiselle laissa säädettyä virallista tarkastus- ja valvontatoimintaa (kuten verotarkastuksia tai viranomaisiskuja). Kaupunki on itsekin päätöksessään todennut, että raportti on teetetty "*omistajaohjauksen tueksi*". Omistajaohjaus on osakkeenomistajan oikeuksien käyttöä, ei julkisoikeudellista viranomaisvalvontaa.
- **Valvontatoimi on jo päättynyt:** Vaikka kyseessä olisi ollut valvontatoimi, säännös vaatii, että tiedon antaminen *vaarantaisi* valvonnan. Erityistilintarkastus on kuitenkin jo valmistunut, esitelty kaupunginhallitukselle ja merkitty tiedoksi 15.6.2026. Valvonta on siis suoritettu loppuun, eikä se voi enää vaarantua.

3. Kuntalain mukainen valtuutettujen ylin valvontavastuu ohittaa sisäiset konserniohjeet

Päätöksen väite siitä, että konserniohjeen mukainen valvonta kuuluisi vain kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle ja karsisi muiden luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeutta, on kuntalain vastainen.

Kuntalain (410/2015) 14 §:n mukaan **valtuusto on kunnan ylin päättävä elin**, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuutetuilla on lakisääteinen velvollisuus valvoa julkisten varojen käyttöä ja kunnan tytäryhtiöiden omistajaohjausta. Erityistilintarkastus koskee kuntakonsernin varojen käyttöä, ja tiedon epääminen valtuutetuilta estää heitä suorittamasta heille laissa säädettyä ylintä valvontavelvollisuuttaan. Kaupunginhallituksen rooli toimeenpanevana elimenä ei poista valtuuston ylintä vastuuta.

Valtuutettujen tiedonsaantioikeuden ja virallisen tiedontarpeen välttämättömyyttä tässä asiassa korostaa myös se tosiasia, että Lapuan kaupunki on järjestänyt Lapuan Kotiasunnot Oy:n toimintaan liittyen jo kaksi erillistä valtuuston iltakoulua 26.1.2026 ja 9.2.2026, joissa yhtiön taloustietoja on käsitelty. Kaupungin johto on näin ollen itsekin katsonut asian kuuluvan valtuuston tietoon ja tehtäväkenttään, mutta erityistilintarkastuksen valmistuttua ei sen raporttia ole enää valtuutettujen tietoon annettu. On kestänyt ja valvontavastuun toteuttamisen kannalta mahdotonta, että valtuutetuille järjestetään asiasta iltakouluja, mutta heiltä evätään pääsy siihen viralliseen raporttiaineistoon, johon iltakoulujen käsittely ja tiedot pohjautuvat. Tämä kumoaa myös väitteen siitä, että raportin luovuttaminen valtuutetuille aiheuttaisi asiassa "aiheetonta leimautumista".

4. Ehdoton velvollisuus osajulkisuuden toteuttamiseen (Julkisuuslaki 10 §)

Päätöksessä väitetään, että osajulkisuuden toteuttaminen on käytännössä mahdotonta, koska asiakirja koskee kuntayhtiötä. Tämä on suoraan julkisuuslain 10 §:n vastaista.

Laki velvoittaa viranomaisen antamaan tiedon asiakirjan julkisesta osasta, jos se on mahdollista niin, ettei salassa pidettävä osa tule tietoon. Raportin yleiset havainnot, tarkastuksen johtopäätökset, suositukset ja yleiskuva talouden hoidosta sekä julkisten varojen käytöstä ovat julkisia. Mahdolliset liikesalaisuudet (kuten kolmansien osapuolten liikesalaisuudet) sekä henkilötiedot ja pankkitilit voidaan ja pitää peittää, mutta koko raportin salaaminen tällä verukkeella on lainvastaista.

Lisäksi tiedon epääminen on suorassa ristiriidassa kuntalain (410/2015) 83 §:n kanssa, jonka mukaan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta tietoja ja asiakirjoja, joita hän pitää toimessaan tarpeellisina; viranomainen ei voi omavaltaisesti evätä tätä lakisääteistä tiedonsaantioikeutta luottamushenkilön ylimpään valvontatarkoitukseen laaditusta asiakirjasta.

PÄIVÄYS JA NIMENKIRJOITUKSET

Lapua, 23.08.2026

Esko Yli-Karhu, Kaupunginvaltuutettu

Martti Kaunismäki, Kaupunginvaltuutettu